

Lõpptarbijad ja energiamajanduse korralduse seadus

Alustame ajakirja Elamu järgnevas numbrites energia lõpptarbijate ja energiamajanduse seadusest tulenevate seadusandlike põhimõtete tutvustamist ja selgitamist.

ANDRES JAADLA,

õigusteaduse magister,
Eesti Korterühistute Liidu juhatuse esimees

16. juunil 2016 võeti Riigikogus vastu ja 1. jaanuaril 2017 jõustus Eestis energiamajanduse korralduse seadus. Energiamajanduse korralduse seadus sätestab mitmed olulised õiguslikud alused ja tegevussuunad energia lõpptarbijate jaoks.

Esmlt määratleb seaduse § 2 lõige 7 ära, mis on energia lõpptarbimine. Energia lõpptarbimine on kogu energia, mis tarnitakse tööstus-, transpordi-, teenindus- ja põllumajandussektorile ning kodumajapidamistele, välja arvatud tarne energia muundamise sektorile ja energiatööstusele. Sama paragrahvi lõige 21 sätestab ära lõpptarbijate mõiste. Seaduse kohaselt on lõpptarbijaks füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab energiat oma vajadusteks. Kütte, jahutuse ja sooja tarbevee lõpptarbijaks kortermajades on ühised või ühised, kui energia müüki ei ole korraldatud teisiti.

Seadus jälgib Euroopa Liidu eesmärki, et 2020. aasta energiatarbimine ei ületaks 1483 miljonit naftaekvivalenttonni primaarenergia puhul või 1086 miljonit naftaekvivalenttonni lõppenergia puhul. Energiamajanduse korralduse seadusega võeti üle Euroopa Liidu vastu direktiiv, mille eesmärk on säästa 20 protsenti Euroopa Liidu primaarenergia ehk maavarade ja kütuste tarbimisest aastaks 2020 ja tagada energiatõhususe edasine suurendamine pärast 2020. aastat. Seadusega rakendatakse vaid neid meetmeid, mida direktiiv tingimata nõuab. Seadus näeb ette avaliku sektori energiatõhususe arendamise, milleks kohustatakse keskvalitsust rekonstrueerima igal aastal vähemalt kolm protsenti hoonete pinnast energiatõhususe miinimumnõuete tasemele ning hankima energiatõhusaid hooneid, tooteid ja teenuseid.

Seadus näeb ette üldise energiatõhususko-

hustuse, mille täitmiseks maksustab riik kütuseid ja elektrit aktsiisiga, toetab korterelamute ja tänavavalgustuse rekonstrueerimist jne.

Energiamajanduse korralduse seaduse sisuks esimeses, käimasolevas etapis, on Euroopa Liidu energiatõhususe direktiivi 2012/27/EL siseriiklikku õigusesse ülevõtmine ehk kõikide nimetatud direktiivi artiklite sätete üle võtmine, mis on liikmesriikidele kohustuslikud. Direktiivi artiklites on reeglina kohustuslikele sätetele lisatud ka soovituslikke sätteid, suunates liikmesriike võimalusel kehtestama rangemaid meetmeid, kui kohustuslike sätetena esitatud niinimetatud miinimumnõuded.

Eesti Korterühistute Liit on võtnud lõpptarbijate huvide ühendamise oma tegevuses ametlikuks suunaks.

Seaduse üldine eesmärk on aidata riigil vähendada enda sõltuvust energiainpordist, vähendada primaarenergia, maavara ja kütuste tarbimist, ning aidata piirata kliimamuutusi, vähendada kulutõhusalt kasvuhoonegaaside heidet. Energiatõhususe suurendamine on hea vahend nende probleemide lahendamiseks, eelkõige Eestis, kus majanduse energiaintensiivsus on Euroopa Liidus esirinnas. Näiteks primaarenergia tarbimise suhe sisemajanduse koguprodukti on Eestis 3,4 korda suurem ELi keskmisest 2012. aasta andmete alusel. Üleminek energiatõhusamale majandusele peaks kiirendama ka innovaatiliste tehnoloogiliste lahenduste levikut ja parandama nii Eesti kui euroliidu tööstussektori konkurentsivõimet tervikuna, sealhulgas edendades majanduskasvu ja luues kvaliteetseid töökohti mitmetes energiatõhususega seotud sektorites.

Käesoleva seaduse kvantitatiivseks eesmärgiks on saavutada riikliku soovitusliku 2020. aasta energiatõhususe eesmärgi täitmine, võttes arvesse nii Euroopa Liidu ülest energiatõhususe eesmärki ja käesoleva eelnõuga sätestatavaid meetmeid, kui ka teistes õigusaktides ja riigi või Euroopa Liidu tasemel energiatõhususe edendamiseks võetud muid meetmeid.

Üleminek energiatõhusamale majandusele peaks kiirendama ka innovaatiliste tehnoloogiliste lahenduste levikut.

Seadusega kehtestatakse eeskirjad ka energiaturu tõkete kõrvaldamiseks ja selliste turutõrgete ületamiseks, mis takistavad tõhusat energia tarnimist ja kasutamist ja sätestatakse soovitusliku riikliku energiatõhususe eesmärgi seadmine aastaks 2020. Sellest tulenevalt rõhutatakse riiklikult soovitusliku 2020. aasta energiatõhususe eesmärgina tagada, et aastate vahelisi kliimaatilisi erinevusi arvestav summaarne energia lõpptarbimine Eestis ei oleks aastal 2020 suurem

kui 2010. aasta lõpptarbimine Eesti energiastatistika andmetel.

Samuti kohustab seadus riiki korraldama tõhusamat energiakasutust alates energia tootmisest ja jaotamisest kuni lõpptarbimiseni. Millised on aga lõpptarbivate kohustused ja õigused uue seaduse valguses, mida me saame üksinda teha ühiselt, samuti millised peavad olema lõpptarbivatele esitavad arved ja milline on hoonete energiatõhususe regulatsioon seaduse mõistes – seda kõike käsitlen juba ajakirja Elamu järgnevas numbris.

Eesti Korteriühistute Liit on võtnud lõpptarbivate huvide ühendamise oma tegevuses ametlikuks suunaks. Liidu üldkoosolek täiendas 25. mail 2017 ka vastavalt põhikirja, lisades sinna ühe tegevusvaldkonnana punkti lõpptarbivate õiguste ja huvide esindamisest ning vastavasisulise teabe ja nõustamise pakkumisest. Eesti Korteriühistute Liit on tarbijakaitse ameti toel selle aasta sügise jooksul läbi viimas lõpptarbivate ja sealhulgas energia lõpptarbivatele suunatud infopäevi. Infopäevade teemad valitakse haakuvalt Eesti eesistumise prioriteetidega. Oleme avanud ka meie kodulehel eraldi lehekülje <http://ekyl.ee/tarbija/ekul-lopptarbija/>, kust saab jooksvalt informatsiooni toimuva kohta.

Tutvustame töötajat: Janeli Mänd, EKÜLi koolitusjuht

Eesti Korteriühistute Liidus on juba mõnda aega olnud ametis uus koolitusjuht Janeli Mänd.

„Olen Janeli Mänd, Eesti Korteriühistute Liidu võrdlemisi värske koolitusjuht. Pärit olen Ida-Virumaaalt, sellisest imearmsast paigast nagu Toila vald. Oman Tartu ülikooli õigusteaduse magistrakraadi ja omandan hetkel teist magistrakraadi ärijuhtimises väliskõrgkoolist. Eesti Korteriühistute Liidus kuulub minu vastutusalasse eelkõige erinevate koolituste ja ürituste planeerimine, organiseerimine ja läbiviimine,“ räägib Janeli.

Kuidas on möödunud esimesed kuud EKÜLi koolitusjuhina?

Esimesed kuud on möödunud ennekõike õppimise tähe all – olen ennast proovinud kurssi viia nii korteriühistute valdkonna kui ka liidu tööga, kuivõrd olles üles kasvanud keset metsa eramajas, puudus mul eelnev kokkupuude korteriühistutega. Võin



EKÜLi koolitusjuht Janeli Mänd (pildil vasakult teine) koos tehnilise konsultandi Tiit Taimistu, Keila KÜ Vasara 6 juhatuse liikme Kalju Siitka, EKÜLi juhatuse liikme Urmas Mardi ja nõukogu esimehe Raimo Jõgevaga.

kindlalt väita, et esimesed kuud on olnud väga põnevad ja olen õppinud palju!

Millised on Su eesmärgid ja soovid?

Koolitusjuhina loodan ühelt poolt jätkata populaarsete väljatöötatud koolituste ja ürituste korraldamise ning

arendamisega, kuid teiselt poolt loodan nii-öelda jätta ka oma jälje ja pakkuda meie õppuritele peatselt midagi uut ja põnevat. Kindlasti oleme liidus avatud igasugusele tagasisidele ja anname oma parima, et olla paindlikud arenema vastavalt oma liikmete vajadustele ja soovidele.